

Аналіз виконання основних показників місцевих бюджетів за 2022–2024 роки

(рішення Рахункової палати від 25 листопада 2025 року № 28-6)

Згідно зі статтею 7 Закону України «Про Рахункову палату» у звітному періоді проведено аналіз виконання основних показників місцевих бюджетів за 2022–2024 роки і підготовлено висновки.

За результатами проведеного **аналізу виконання основних показників місцевих бюджетів за 2022–2024 роки** зазначено, зокрема, що:

- протягом досліджуваного періоду місцеві бюджети продемонстрували здатність реалізовувати пріоритетні завдання у кризових умовах, проте зберігаються значні регіональні диспропорції, зумовлені релокацією бізнесу, масовою міграцією населення та руйнуваннями інфраструктури внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України;
- обсяг доходів місцевих бюджетів зріс із 555,2 млрд грн у 2022 році до 679,5 млрд грн у 2024 році;
- ключовим чинником зростання доходів у зазначений період було збільшення міжбюджетних трансфертів із державного бюджету місцевим бюджетам, питома вага яких у загальних доходах зросла з 24,6% у 2022 році до 27,7% у 2024 році. План доходів місцевих бюджетів у 2022–2024 роках виконано на 93,7%, 97,6% та 100,7% відповідно;
- зростання доходів було зумовлене збільшенням обсягів трансфертів із державного бюджету місцевим бюджетам у загальних доходах з 136,8 млрд грн у 2022 році до 177,4 млрд грн в 2023 році (+40,6 млрд грн порівняно з 2022 роком) та до 187,9 млрд грн у 2024 році (+10,5 млрд грн порівняно з 2023 роком), що свідчить про зростання ролі державних ресурсів у забезпеченні фінансової спроможності місцевого самоврядування в умовах воєнного стану; зростав обсяг неподаткових надходжень до місцевих бюджетів, які у 2024 році досягли 43,6 млрд грн, а їх питома вага в доходах місцевих бюджетів зросла до 6,4%. Загальний обсяг трансфертів із державного бюджету місцевим бюджетам у 2024 році зріс на 51,1 млрд грн порівняно з 2022 роком, у тому числі дотації — на 30,9 млрд грн, субвенції — на 20,2 млрд гривень;
- видатки місцевих бюджетів протягом 2022–2024 років зросли з 484,4 млрд грн у 2022 році до 671,8 млрд грн у 2024 році. Приріст видатків становив 162,4 млрд грн (33,5%) у 2023 році та 25 млрд грн (3,9%) у 2024 році;
- виконання плану видатків місцевих бюджетів у 2024 році становило 88,0% і було найвищим за період 2022–2024 років (77,7% у 2022 році);
- протягом досліджуваного періоду у структурі видатків місцевих бюджетів за економічною класифікацією відбулися суттєві зміни. При збереженні домінування поточних видатків у загальному обсязі, їх частка зменшилася з 90,0% у 2022 році до 78,0% у 2024 році. У результаті відновлення здійснення капітальних видатків, насамперед на ліквідацію наслідків бойових дій, їх частка в загальному обсязі проведених видатків зросла з 10% у 2022 році до 23,0% у 2023 році та 22,0% у 2024 році;
- у 2024 році обсяг поточних видатків місцевих бюджетів становив 526,0 млрд грн (94,5% виконання плану), що на 25,5 млрд грн більше за 2023 рік. Зростання поточних видатків у 2022–2024 роках становило 90,6 млрд грн, найбільше у сферах освіти (+35,5 млрд грн), загальнодержавних функцій (+17,5 млрд грн), соціального захисту та соціального забезпечення (+16,2 млрд грн), житлово-комунального господарства (+11,3 млрд грн);
- упродовж 2022–2024 років капітальні видатки місцевих бюджетів зросли на 96,9 млрд грн — з 48,9 млрд грн у 2022 році до 145,8 млрд грн у 2024 році. З 2022 року

спостерігається збільшення відсотка виконання плану капітальних видатків з 55,9% у 2022 році до 80,4% у 2024 році. Найбільше зростання обсягу капітальних видатків у 2022–2024 роках відбулось у сферах економічної діяльності (+35,1 млрд грн), загальнодержавних функцій (+14,6 млрд грн), освіти (+15,9 млрд грн), соціального захисту та соціального забезпечення (+11,8 млрд грн);

- у структурі капітальних видатків спостерігалось зростання обсягу капітальних трансфертів, які у 2024 році становили 75,9 млрд грн, або 52,0% загального обсягу капітальних видатків. Це на 47,8 млрд грн більше, ніж у 2022 році. Найбільший приріст відбувся за рахунок збільшення капітальних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) (+25,4 млрд грн) та органам державного управління інших рівнів (+11,8 млрд грн);
- обсяг капітальних трансфертів органам державного управління інших рівнів зріс майже у п'ять разів — з 3,3 млрд грн у 2022 році до 15,1 млрд грн у 2024 році, а кількість місцевих бюджетів, що здійснювали такі видатки, збільшилась із 729 до 1274;
- динаміка дебіторської та кредиторської заборгованості місцевих бюджетів була нестійкою та не мала ознак стабілізації, зберігалися значні прострочені суми, основна частина дебіторської заборгованості концентрувалась в окремих бюджетах;
- бюджетна збалансованість бюджетів територіальних громад та м. Києва 2022–2024 років зазнала значних змін. Профіцит таких бюджетів зменшився з 51,9 млрд грн у 2022 році до 18,9 млрд грн (–33,0 млрд грн) у 2024 році, тоді як дефіцит збільшився з 1,2 млрд грн до 10,6 млрд грн (+9,3 млрд грн);
- у 2022–2024 роках формування та виконання місцевих бюджетів здійснювалися з урахуванням особливостей, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2022 року № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану», зі змінами;
- у досліджуваній період місцевий борг скоротився на 1,7 млрд грн (з 20,4 млрд грн у 2022 році до 18,7 млрд грн у 2024 році), що зумовлено зменшенням обсягів внутрішніх запозичень на 5,6 млрд грн при одночасному збільшенні зовнішніх зобов'язань на 3,9 млрд гривень;
- зменшення частки доходів місцевих бюджетів без урахування міжбюджетних трансфертів у їх загальній структурі, зростання ролі міжбюджетних трансфертів з державного бюджету у забезпеченні фінансової спроможності місцевих бюджетів, а також збільшення кількості бюджетів територіальних громад, виконаних з дефіцитом, свідчать про зниження рівня фінансової автономії територіальних громад.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- Кабінетові Міністрів України** забезпечити контроль за своєчасним внесенням на розгляд Уряду головними розпорядниками коштів державного бюджету проектів нормативно-правових актів щодо порядків та умов надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам відповідно до частини другої статті 97 Бюджетного кодексу України.
- Обласним державним (військовим) адміністраціям:**
 - звернутися до органів місцевого самоврядування в межах відповідної області щодо:
 - розроблення та затвердження плану заходів з формування резервів фінансових ресурсів бюджетів місцевого самоврядування, спрямованих на наповнення їх дохідної частини;
 - проведення аналізу причин виникнення та накопичення простроченої дебіторської та/або кредиторської заборгованості місцевих бюджетів із визначенням потенційних ризиків для їх збалансованості та фінансової стійкості, а також забезпечення за результатами аналізу організації підготовки заходів, спрямованих на її скорочення й недопущення подальшого утворення;

- проведення аналізу причин невиконання планових показників капітальних видатків бюджетів місцевого самоврядування за 2023–2024 роки та вжиття заходів, спрямованих на урахування виявлених недоліків у процесі формування та виконання місцевих бюджетів у наступних бюджетних періодах;
- забезпечити проведення заходів з моніторингу, аналізу та контролю за цільовим та ефективним використанням отриманих субвенцій розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів з метою мінімізації залишків коштів на рахунках місцевих бюджетів.
- **Київській міській державній адміністрації:**
 - розробити та затвердити план заходів з формування резервів фінансових ресурсів для наповнення дохідної частини бюджету м. Києва;
 - провести аналіз причин виникнення та накопичення простроченої дебіторської та/або кредиторської заборгованості бюджету м. Києва з оцінкою ризиків для бюджетної збалансованості та фінансової стійкості, а також забезпечити розроблення відповідних заходів із її скорочення та недопущення подальшого утворення;
 - провести аналіз причин невиконання планових показників капітальних видатків бюджету м. Києва за 2023–2024 роки та забезпечити вжиття заходів щодо врахування виявлених недоліків у процесі формування та виконання бюджету м. Києва у наступних бюджетних періодах; забезпечити проведення заходів із моніторингу, аналізу та контролю за цільовим та ефективним використанням отриманих субвенцій розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів з метою мінімізації залишків коштів на рахунках бюджету м. Києва.

РЕАГУВАННЯ

- ✓ Кабінет Міністрів України 13.12.2025 надав доручення Міністерству фінансів України та головним розпорядникам бюджетних коштів (восьми міністерствам, 24 обласним державним адміністраціям і Київській міській державній адміністрації) розглянути рекомендації Рахункової палати та вжити необхідних заходів.

Термін реагування не настав.